

Fjármálaráðuneytið
Áb. <i>Rétt</i>
16 MAI 2003
Db. <i>031-3 1</i>
Tilv.: <i>FJR03050058</i>

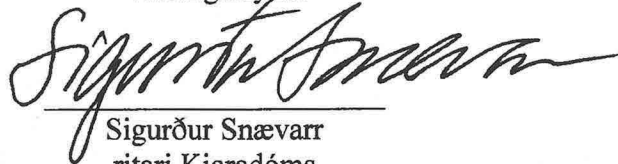
KJARADÓMUR

11. maí 2003

Fjármálaráðherra
Geir H. Haarde
Arnarhváli

Í gær, 10. maí, kvað Kjaradómur upp úrskurð þann sem með fylgir.

Virðingarfyllst

Sigurður Snævarr
ritari Kjaradóms

Ár 2003, laugardaginn 10. maí var Kjaradómur settur að Tryggvagötu 11 í Reykjavík og haldinn af Garðari Garðarssyni, Jóni Sveinssyni, Margréti Guðmundsdóttur, Ottari Yngvasyni og Þorsteini Júlíussyni.

Fyrir var tekið:

Að ákvarða laun þeirra aðila sem undir Kjaradóm falla skv. lögum nr. 120/1992.

I.

Árið 1992 tók Kjaradómur ákvarðanir um laun embættismanna og presta, sem urðu mjög umdeildar og leiddu til setningar bráðabirgðalaga, þar sem ákvörðunum Kjaradóms var breytt í reynd. Í framhaldi af þeim deilum voru sett ný lög um Kjaradóm og kjaranefnd, lög nr. 120/1992, þar sem gerðar voru grundvallarbreytingar á starfsemi Kjaradóms. Verulega var fækkað þeim aðilum sem taka laun samkvæmt ákvörðunum Kjaradóms, en nýr aðili, kjaranefnd, var sett á fót til að taka ákvörðun um starfskjör forstöðumanna stærri stofnana og fyrirtækja ríkisins og tiltekinna starfshópa sem ekki hafa eða vilja hafa sammingsrétt. Þessi lög gilda enn lítt breytt.

Kjaradómur ákvarðar laun þjóðkjörinna fulltrúa, þ.e. forseta Íslands, alþingismanna og ráðherra, en einnig laun dómara og fimm tiltekinna embættismanna. Þeir embættismenn og aðrir sem taka laun samkvæmt ákvörðunum kjaranefndar eru miklu fleiri en þeir sem Kjaradómur úrskurðar launin. Kjaradómur og kjaranefnd eru tveir óháðir úrskurðaraðilar og um þá gilda að mörgu leyti ólíkar málsmeðferðarreglur. Kjör þeirra hópa sem Kjaradómur og kjaranefnd úrskurðar laun hafa að nokkru leyti þróað ólíkt og er það óheppilegt með hliðsjón af eðlilegu samræmi milli launa allra embættismanna þjóðarinnar. Öðru máli gegnir um starfskjör þjóðkjörinna fulltrúa.

Í 5. gr. laga nr. 120/1992 segir: “Við úrlausn mála skal Kjaradómur gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem hann ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Enn fremur skal Kjaradómur taka tillit til þróunar kjaramála á vinnumarkaði.”

II.

Í kjarasamningum undanfarinna ára, vinnustaðasamningum og við aðrar launa-ákvarðanir hefur verið mjög ákveðin þróun í þá átt að auka vægi dagvinnulauna í heildarlaunum. Gerist þetta ýmist með tilfærslum milli dagvinnulauna og greiðslna fyrir fasta yfirvinnu, eða þá að vægi dagvinnulauna er aukið sérstaklega, umfram hækkun eftirvinnugreiðslna, við kjarasamninga eða aðrar kjaraákvarðanir. Kjaradómur hefur til þessa ekki fylgt þessari stefnu, af sögulegum ástæðum, en fyrir bragðið hefur í þessum efnun orðið misvægi milli þeirra embættismanna sem taka laun samkvæmt ákvörðunum Kjaradóms og eftir öðrum launakerfum, einkum

ákvörðunum kjaranefndar. Við launaákvörðun nú hefur Kjaradómur tekið tillit til þessar þróunar. Sem fyrr er þó litið til þeirra heildarlauna sem greidd eru fyrir viðkomandi starf.

Til samræmingar á kjörum þeirra embættismanna sem taka laun skv. ákvörðunum Kjaradóms og kjaranefndar hefur Kjaradómur ákveðið að samræma grunnlaun þeirra sem undir Kjaradóm heyrta launum þeirra sem undir við kjaranefnd heyrta. Þessi breyting ein og sér hefur ekki mikil áhrif á heildarlaun þeirra embættismanna sem taka laun samkvæmt ákvörðunum Kjaradóms.

III.

Í vinnulöggjöf, kjarasamningum og víðar eru margvísleg ákvæði um vinnutíma. Tíðkast að skipta honum upp í dagvinnutíma og yfir- eða eftirvinnutíma og er greitt sérstakleg fyrir eftirvinnutímamann. Margvíslegir mælikvarðar eru notaðir til þess að umbuna fólki fyrir vinnuframlag umfram dagvinnu, en slíkt framlag er oft erfitt að mæla og erfitt að halda utan um. Því hefur oft verið gripið til þess ráðs að greiða launþegum fasta þóknun í stað þess að mæla nákvæmlega mismunandi vinnuframlag frá einum tíma til annars.

Kjaradómur hefur frá árinu 1995 ákveðið öllum dómurum og flestum embættismönnum fasta umbun fyrir starfskyldur umfram dagvinnu. Hefur það verið gert í formi yfirvinnutíma, sem greiddur hefur verið allt árið, einnig í sumarleyfistíma. Hafa greiðslurnar verið reiknaðar sem hlutfall, 1,0385% af mánaðarlaunum viðkomandi embættismanns fyrir hverja klukkustund. Þetta fyrirkomulag er víða notað. Kjaranefnd hefur hins vegar notast við svokallað “einingakerfi” þar sem ákveðnar eru fastar mánaðarlegar greiðslur í formi eininga fyrir alla yfirvinnu sem starfinu fylgir. Einingarverð kjaranefndar er 1% af tilteknum launaflokki kjaranefndar.

Til samræmis hefur Kjaradómur ákveðið að fella niður gildandi fyrirkomulag um greiðslu yfirvinnu og hefur ákveðið að taka upp einingakerfi með sama hætti og kjaranefnd. Eining Kjaradóms jafngildir 4.378 krónum. Ákvörðun um einingafjölda einstakra embættismanna er til að mæta öllum starfskyldum viðkomandi embættismanns umfram dagvinnu, meðan hann gegnir starfi. Greiðslur fyrir einingar skal inna af hendi allt árið, líka í orlofstíma, þannig að ekki reiknast sérstakt orlof á þessar greiðslur. Einingargreiðslur til hvers og eins skulu vera sem í úrskurðarorði segir.

Þóknunareiningar, sem Kjaradómur ákvarðaði þann 3. nóvember 1998, sem þóknun til þeirra sem sitja í dómstólaráði og til þeirra sem sitja í nefnd um dómastörf, skulu áfram jafngilda þóknanaeiningum, eins og þóknanaefnd ákveður á hverjum tíma.

Sú breyting verður nú einnig á, að ríkissáttasemjara eru úrskurðaðar einingar fyrir vinnuframlag umfram dagvinnu, en ríkissáttasemjari er eini embættismaðurinn sem Kjaradómur úrskurðar laun, sem hefur fengið greidda tímamælda yfirvinnu. Þar sem fyrir liggur að núverandi ríkissáttasemjari mun láta af störfum 31. ágúst n.k. skal ákvörðun um einingargreiðslur til ríkissáttasemjara taka gildi frá og með 1. september 2003, en fram til þess dags skal fara með yfirvinnu hans sem verið hefur, samanber ákvörðun Kjaradóms frá 10. mars 1997.

IV.

Fyrir Kjaradómi liggur erindi frá Dómarafélagi Íslands, þar sem félagið vekur athygli Kjaradóms á hinu stórauðna álagi sem nú er á dómstólum landsins, jafnhliða því sem þeim hefur fækkað sem dómstörf hafa unnið. Þá sé með lögum sífellt verið að bæta við verkefni dómstóla með því að færa til þeirra málaflokka sem áður hafa lotið úrskurðar- eða ákvörðunarvaldi annarra. Einnig hafi fjölgað mjög alvarlegum sakamálum, þar sem dómur er fjölskipaður og hafi það einnig haft töluvert aukið vinnuálag í för með sér.

Þessari fjölgun mála hefur ekki verið mætt með ráðningu fleiri dómara eða aðstoðarmanna þeirra, eins og þó væru eðlileg viðbrögð vinnuveitanda við tímabundnu auknu álagi. Í þess stað hefur yfirvinna dómara aukist verulega og telur Kjaradómur því eðlilegt að þeim verði umbunað sérstaklega meðan það ástand varir. Hefur Kjaradómur tekið tillit til þessa við ákvörðun sína um einingar til dómara, bæði héraðs- og hæstaréttardómara.

V.

Með því að samræma grunnlaun þeirra sem undir Kjaradóm og kjaranefnd heyra kemur einnig til skoðunar sú ákvörðun kjaranefndar að sé embættismaður skipaður tímabundið til starfa fær hann sjálfkrafa 5% álag á mánaðarlaun. Þessi ákvörðun byggist væntanlega á því, að embættismanni sé nokkurt óhagræði í því að vera ekki æviráðinn, svo sem áður var. Kjaradómur hefur ekki tekið sambærilegar ákvarðanir, enda telur Kjaradómur að sú regla sem fram kemur í 1. mgr. 23. gr. laga nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins sé meginregla en ekki undantekning. Sá sem sækir nú um embætti veit það fyrirfram að skipan hans er að jafnaði einungis til fimm ára og eftir þann tíma verður embætti hans auglýst laust til umsóknar á ný. Kjaradómur telur hins vegar sanngjarnt að við þá launabreytingu sem nú er gerð sé litið til dagvinnulauna viðmiðunarstétta með umræddu álagi.

Hlutur dagvinnulauna í heildarlaunum þeirra embættismanna sem Kjaradómur ákvarðar laun, eykst við ákvörðun Kjaradóms nú.

VI.

Alþingismenn og ráðherrar vinna ábyrgðarmikil störf. Þessi hópur mótast stefnuna í þjóðmálum og sér um að koma stefnumálunum í framkvæmd. Kjaradómur tók ítarlega rökstudda ákvörðun um laun þeirra á kjördag 1999 og frá þeim tíma hafa laun þeirra tekið sömu breytingum og laun flestra annarra þeirra sem Kjaradómur ákvarðar laun. Með hliðsjón af þeirri breytingu sem nú verður á launaákvörðunum embættismanna telur Kjaradómur eðlilegt, til samræmis, að taka nýja grundvallarákvörðun um launakjör þingmanna og ráðherra. Við þá ákvörðun hefur Kjaradómur litið til þess að fella þingfararkaupið að þeirri samræmingu sem stefnt er að með úrskurði þessum og ábyrgð og eðli starfans.

Til skýringa er rétt að geta þess, að til viðbótar þingfararkaupi fá alþingismenn greiddan þingfararkostnað, sbr. II. kafla laga nr. 88/1995 um þingfararkaup alþingismanna og þingfararkostnað, samkvæmt ákvörðun forsætisnefndar Alþingis. Forseti Alþingis nýtur sömu launa- og starfskjara og ráðherrar, sbr. 2. gr. s.l.

Varaforsetar þingsins, formenn þingnefnda og þingflokka fá 15% álag á þingfararkaup, sbr. 3. gr. þingfararkaupslaga. Ekki er greitt fyrir setu í nefndum þingsins og ekki hefur tíðkast að ákvarða þingmönnum greiðslur fyrir vinnu utan venjulegs dagvinnutíma, en mikið af þeirra störfum er unnið utan hans. Sama gildir um ráðherra og hefur Kjaradómur auk þess tekið þá ákvörðun, að ráðherrum sé ekki greidd þóknun þó þeir sitji í nefndum á vegum ríkisins. Til þess getur komið með alþingismenn, ef þeir sitja í nefndum utan þingsins, en það er þá ætíð sérstök ákvörðun Kjaradóms hvort það beri að launa sérstaklega.

VII.

Þær ástæður sem liggja að baki ákvörðun Kjaradóms nú eiga ekki við um forseta Íslands, en um hann tók Kjaradómur sérstaka ákvörðun þann 25. júlí 2000 í kjölfar lagabreytinga. Hafa laun forsetans fylgt almennum hækkunum launa frá þeim tíma. Forsetinn fær ekki greidd sérstök laun fyrir vinnu utan dagvinnutíma.

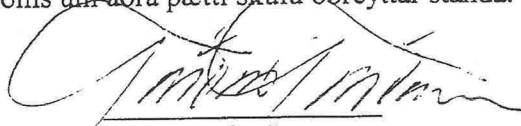
VIII.

Með skírskotan til ofanritaðs og laga um Kjaradóm ákvarðast mánaðarlaun þeirra aðila sem undir Kjaradóm falla þannig:

1. Forseti Íslands krónur 1.460.156.
2. Forsætisráðherra krónur 871.085 og aðrir ráðherrar krónur 785.669, hvort tveggja að meðtöldu þingfararkaupi.
3. Forseti Hæstaréttar krónur 596.646 en aðrir hæstaréttardómarar krónur 556.975. Forseta Hæstaréttar skal auk þess greiða jafngildi 54 eininga mánaðarlega en öðrum hæstaréttardómurum skal greiða jafngildi 45 eininga.
4. Ríkissaksóknari krónur 556.975 auk jafngildis 45 eininga mánaðarlega.
5. Ríkissáttasemjari krónur 538.140 auk jafngildis 54 eininga mánaðarlega frá og með 1. september 2003. Fram til þess tíma fer um yfirvinnu hans sem hingað til.
6. Ríkisendurskoðandi krónur 538.140 auk jafngildis 54 eininga mánaðarlega.
7. Biskup Íslands krónur 538.140 auk jafngildis 38 eininga mánaðarlega.
8. Dómstjórinn í Héraðsdómi Reykjavíkur krónur 485.371 en aðrir dómstjórar krónur 453.099. Dómstjóranum í Reykjavík skal auk þess greiða jafngildi 54 eininga mánaðarlega en öðrum dómstjórum skal greiða jafngildi 45 eininga.
9. Héraðsdómarar krónur 437.777 auk jafngildis 35 eininga mánaðarlega.
10. Umboðsmaður barna krónur 437.777 auk jafngildis 23 eininga mánaðarlega.
11. Þingfararkaup alþingismanna krónur 437.777.

Launabreytingin miðast við 1. maí 2003 hjá öðrum en ráðherrum og þingmönnum. Með vísan til 2. málslíðar 1. gr. laga nr. 88/1995 um þingfararkaup þykir rétt að mánaðarlaun ráðherra og þingmanna breytist frá og með 11. maí 2003:

Eldri ákvarðanir Kjaradóms um aðra þætti skulu óbreyttar standa.

Garðar Garðarsson
formaður

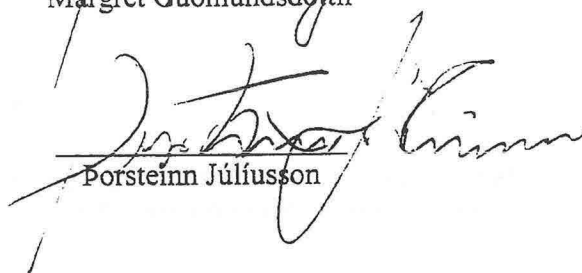
Jón Sveinsson

Margrét Guðmundsdóttir

Óttar Yngvason

Þorsteinn Júlíusson